

**LADIGINOZIDNING EKSPERIMENTAL
GIPERXOLESTERINEMIYADA JIGARDAGI PATOMORFOLOGIK
O'ZGARISHLARGA TA'SIRI**

Maxmudova Barno Shamsuddinovna

Fakultet pediatriya va neonatologiya kafedrası

Andijon davlat tibbiyot instituti

Annotatsiya, Hayvonlarda o'tkazilgan tadqiqotlar shuni ko'rsatdiki, ladyginosid jigar bezini o'z ichiga olgan mexanizmlar orqali giperxolesterinemiya ta'sir qilishi mumkin. Tadqiqotlar shuni ko'rsatdiki, ushbu glikoziddan foydalanish adenohipofizning funksional morfologiyasida sezilarli o'zgarishlarga olib keladi, bu uning jigar faolligini rag'batlantirishdan dalolat beradi.

Olingan ma'lumotlar jigar patologiyalarida oshiriladigan ladyginosidning giperxolesterinemiya ta'sirining ehtimoliy mexanizmini ko'rsatadi.

Kalit so'zlar: ladyginozidlar, giperxolesterinemik xususiyatlari, adenohipofizning funksional morfologiyasi, triterpen glikozidlari,.

Dolzarblik. Populyatsiya tadqiqotlari shuni ko'rsatadiki, kriptogenik jigar sirrozining 60-80% NASH [1] natijasidir. IQ da jigar fibrogenezining aniq mexanizmlari hali aniqlanmagan. Uzoq vaqt davomida uglevod almashinuvi jarayonida jigarning shikastlanishi nisbatan qulay holat deb hisoblangan, ammo so'nggi yillardagi tadqiqot ma'lumotlari shuni ko'rsatadiki, insulin qarshiligi (IQ) davrida gepatotsitlardagi morfologik o'zgarishlar jiddiy, jiddiy zarar bilan birga bo'lishi mumkin. NAFLD kursi odatda qulay bo'lib, zarar etkazuvchi moddalar bo'lmasa, uzoq, barqaror, progressiv bo'lmagan kurs bilan tavsiflanadi.

Komorbid xavf omillari mavjud bo'lganda, jigar steatozi bo'lgan ba'zi bemorlarda fibroz rivojlanadi (20-37% gacha). Kasallikning og'ir, progressiv rivojlanishining mustaqil bashorat qiluvchilari: 45 yoshdan oshgan yosh, morbid

semizlik, 2-toifa qandli diabet, ayol jinsi [2]. Ularning 20 foizida jigar tsirrozi 20 yil davomida rivojlanadi.

Erkin yog 'kislotalari havzasining ko'payishi unga xos bo'lmagan a'zolar va to'qimalarda yog'larning cho'kishiga olib keladi, bu jigar steatozi va lipotoksiklikning sababi hisoblanadi. FFAlar to'g'ridan-to'g'ri va lipid oksidlanish mahsuloti (LOP) vositachiligida toksiklikka ega, bu K / Na ATPazini inhibe qilishga, glikolizni bostirishga, oksidlovchi fosforillanishning ajralishiga va ortiqcha FFA lardan foydalanish uchun PPAR-a yo'lining faollashishiga olib keladi [1]. Gepatotsitlar membranasining yog 'kislotalari toksikligidan himoya xususiyatlari kamaytirilganda mitoxondriyalarga bevosita yoki oksidlovchi stress vositasida zarar etkazilishi, hepatotsitlarning apoptozi va nekrozi sodir bo'ladi [3].

Tadqiqotning maqsadi. Ushbu tadqiqotning maqsadi ladiginozidning so'rilishi va organizmdagi keyingi biotransformatsiyasidan keyin jigarga mumkin bo'lgan bevosita ta'siridan tashqari, preparatning giperxolesterinemiyaga ta'sir qilish mexanizmini o'rganish bilan bog'liq.

Materiallar va tadqiqot usullari. Tajriba boshida boshlang'ich vazni 2,1-3,0 kg bo'lgan 37 ta jinsiy etuk erkak quyonlarda tadqiqot o'tkazildi. Barcha eksperimental hayvonlar tadqiqot maqsadlariga ko'ra guruhlariga bo'lingan.

Hayvonlar sinovdan o'tgan moddalar kiritilgandan bir kun keyin so'yilgan. Tajribalar kuz-qish davrida kunduzi 10 soatlik sun'iy yoritish sharoitida o'tkazildi.

Tadqiqot natijalari va ularning muhokamasi. Ladiginosid ta'sirida adenohipofizning gistofizyologik ko'rsatkichlari majmuasidagi o'zgarishlarning olingan natijalari, umume'tirof etilgan fikrlardan kelib chiqqan holda, bazofil va eozinofil adenotsitlarning morfofunktsional faolligining oshishini ko'rsatadi.

Morfometrik hisoblash uchun, qalinligi nol bo'lgan 50 ta teng masofada joylashgan ko'z panjarasi yordamida nuqtalarni hisoblash usuli qo'llanilgan. Metrik panjara yordamida past kattalashtirish (x45) ostida gipofiz bezining tarkibiy qismlarining foiz nisbati aniqlandi: neyrohipofiz, oraliq lob, adenohipofiz, bazofil zonasi va adenohipofizdagi eozinofil zonasi. Jigarning nisbiy massasi katta bo'lganligi

sababli, keyinchalik gipofiz bezining yuqorida ko'rsatilgan qismlarining vazn nisbatlari olingan.

Keyingi bosqichda bazofil zonasidagi tarkibiy qismlarning foiz tarkibi hisoblab chiqildi, chunki bu erda bazofil adenotsitlarning ustun joylashuvi bilan bir qatorda boshqa hujayra elementlari ham topiladi.

O'tkazilgan adabiyotlar va o'z ma'lumotlarimiz tahlili bizga adenohipofizning funktsional morfologiyasi odamlar uchun yaratilgan ishlarda tasvirlanganiga o'xshash degan xulosaga kelishga imkon beradi, bu quyon va odam adenohipofizining mikro tuzilishining o'xshashligini tasdiqlaydi, ko'rsatilgan ishlarda bo'lgani kabi, basophilspophysisning markaziy joylashuvi zonasi.

Xulosa. Ladiginosidni har kuni hayvon vazniga 0,002 g / kg dozada og'iz orqali yuborish qonning ko'payishiga olib keladi.

ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Кочкин Д.В., Суханова Е.С., Носов А.М. Закономерности накопления тритерпеновых гликозидов в цикле выращивания суспензионной культуры клеток *Polyscias fruticosa*// Вестник государственного технологического университета. Сер.: Лес. Экология. Природопользование. - 2014. - № 4 (24). - С. 6773.
2. Chitturi S., Farrell G.C. Etiopathogenesis of non-alcoholic steatohepatitis // Semin. Liver. Dis. 2001. 21. 27-41.
3. Fan J. Effect of low-calorie diet on steatohepatitis in rats with obesity and hyperlipidemia // World J. Gastroenterol. 2003. 9. (9). 2045-2049.